

## PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/128915>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-05 and may be subject to change.

## REDACTIONEEL

# Staatscommissie Grondwet

Mr. dr. J.C.J. Dute

Eind 2010 bracht de Staatscommissie Grondwet (commissie-Thomassen) haar rapport uit. De opdracht van de commissie was de regering te adviseren over de noodzaak tot wijziging van de Grondwet. Dit heeft geleid tot een reeks van zeer uiteenlopende voorstellen. In gezondheidsrechtelijke kring heeft het rapport nog amper aandacht gehad. Toch zijn de aanbevelingen van de commissie ook vanuit gezondheidsrechtelijke optiek interessant.

Zo is voorgesteld om een algemene bepaling in de Grondwet op te nemen waarin onder andere het beginsel van de eerbiediging en waarborging van de menselijke waardigheid wordt neergelegd. Tegen grondwettelijke verankering van dit fundamentele beginsel als grondslag voor de rechten van de mens kan men moeilijk bezwaar hebben. Toch is het ook een wat stuurloos beginsel: men kan er veel kanten mee op. Dat heeft ongetwijfeld bijgedragen aan de wereldwijde, haast universele erkenning ervan. Interessant is dan dat de Staatscommissie in haar toelichting stelt dat “de menselijke waardigheid verschillende aspecten kent zoals het beginsel van zelfbeschikking en persoonlijke autonomie. Dat beginsel impliceert dat iedere persoon binnen grenzen gerechtigd is om te handelen op basis van zijn eigen idee van inrichting van zijn eigen leven, in plaats van op basis van ideeën die de overheid heeft” (p. 42).

Deze benadering sluit goed aan bij recente ontwikkelingen in de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Van oudsher beschouwt het Hof respect voor menselijke waardigheid en vrijheid als het hart van (‘the very essence of’) de Conventie. Steeds nadrukkelijker echter schuift het Hof de laatste tijd ook zelfbeschikking en persoonlijke autonomie als onderliggende beginselen van de Conventie naar voren (zie bijvoorbeeld EHRM 10 juni 2010, *Jehovah’s Getuigen van Moskou tegen Rusland*, nr. 302/02).

De Staatscommissie heeft verder voorgesteld de bescherming van persoonsgegevens uit artikel 10 Grondwet te lichten en als een zelfstandig grondrecht te formuleren. Dat is een goed idee: de (in artikel 10 lid 1 vastgelegde) bescherming van de persoonlijke levenssfeer gaat immers veel verder dan alleen de (in lid 2 en 3 opgenomen) bescherming van persoonsgegevens en andersom kan gegevensbescherming ook aan andere grondrechten raken, zoals de vrije meningsuiting en het discriminatieverbod. Zowel het recht op privacy als het recht op bescherming van persoonsgegevens komt zo beter uit de verf.

In de Staatscommissie staakten de stemmen bij de vraag of in de Grondwet ook het recht op leven zou moeten worden opgenomen. Vanuit gezondheidsrechtelijk perspectief bestaat hieraan mijns inziens geen behoefte. Ten aanzien van de gedachtevorming rond abortus en euthanasie laat de jurisprudentie van het Europese Hof genoegzaam zien dat het recht op leven geen meerwaarde biedt en, integendeel, de discussie eerder vertroebelt. Een nationale bepaling ter zake leidt slechts tot herhaling van zetten.